

ОБУКА ЗА УПРАВУВАЊЕ СО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

Белица, 10-12 март 2021 г.

Проект СВ006.2.21.107

„КУЛТУРЕН МОСТ НИЗ ВЕКОВИТЕ“

Проектот е кофинансиран од Европската Унија преку Програмата Interreg – IPA за прекугранична соработка - CCI Number 2014TC16I5CB006

КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО – НОРМАТИВНИ И СТРАТЕШКИ ДОКУМЕНТИ

**Што се однесуваат на управувањето на
КН**

Меѓународни организации и институции

- *Организацијата на Обединетите нации за образование, наука и култура, УНЕСКО (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, UNESCO) е создадена на крајот на Втората светска војна со цел да пропагира „интелектуална и морална солидарност на човештвото“. Програмите на УНЕСКО за меѓународна соработка во сферата на образованието, културата и науката се стремат да допринесат за постигнување на Целите за одржлив развој, формулирани во Дневен ред 2030.*

Една од највредните иницијативи на организацијата се нејзините Списоци, кои обединуваат значајни човечки достигнувања во неколку различни правци: Светско наследство, Биосферни резервати, Геопаркови и т.н.

Меѓународни организации и институции

- *Меѓународниот комитет за спомениците на културата и забележителните места*, ИКОМОС (International Council of Monuments and Sites, ICOMOS) е меѓународна организација, која работи за зачувување на важни културни објекти по целиот свет. Таа ја следи состојбата на објекти во ризик, извршува научни истражувања и организира размени и различни појави, поддржува образовни иницијативи.
- *Меѓународниот совет за музеите*, ICOM е организација со над 70-годишна историја, која ги обединува музеите и музејските експерти и е концентрирана на истражувањето, зачувувањето и информирањето на општеството во однос на светското природно и културно наследство.

Меѓународни организации и институции

- *Светската федерација на пријателите на музеите* (World Federation of Friends of Museums, WFFM) ги обединува национални организации на пријатели на музеите, која има и асоцирани, почетни, индивидуални и други членови.
- *Асоцијацијата на музеите* (the Museums Association), утврдена во 1889 г., е најстарото обединување на музеи во светот, обединувајќи над 1800 музеи, 14000 индивидуални членови и 300 бизнис-членови. Го издава специјализираното списание „Музеи“ – “Museums”.
- *Мрежата на европските музејни организации* (Network of European Museum Organisations, NEMO) обединува национални здруженија на музеите од државите во Европа.

Меѓународни организации и институции

- *Светската организација за туризам* (United Nations' World Tourism Organization, UNWTO) - специјализирана агенција на Организацијата на обединетите нации, ООН, создадена со цел помагање на одговорниот, одржлив и достапен за сите туризам.
- *Светскиот совет за патување и туризам* (World Travel and Tourism Council, WTTC) е создаден од менаџери на туристички компании со цел да го држи туризмот во фокус на светското внимание и политика како сектор, осигурувајќи огромен број работни места, и да гарантира баланс помеѓу економијата и луѓето, културата и животната средина.

Меѓународни организации и институции

- *Глобалниот совет за одржлив туризам (Global Sustainable Tourism Council, GSTC)* е невладина организација – сопственик на Глобалните стандарди за одржливо патување и туризам. Оние кои посакуваат можат да се стекнат со сертификат доколку одговараат на Глобалните стандарти.
- *Европската комисија (European Commission)* или ЕК е политички независен исполнителен орган на Европскиот сојуз. Прифаќајќи, дека 4 од сите 10 туристи, кои ја посетиле ЕУ ги избрале своите дестинациите врз основа на културната понуда, ЕУ ги поддржува сферите на културниот туризам, кои имат најголем потенцијал за раст.

Меѓународни организации и институции

- *Европската комисија за патување* (European Travel Commission, ETC) е создадена во 1948 г. како европски клон на тогашниот Меѓународен сојуз на официјалните туристички организации, соработува со ЕК. Еден од иницијаторите на наградите „Дестинација за одржлив културен туризам“.
- *Европскиот совет за туризам и трговија* (European Council on Tourism and Trade, ECTT) е меѓународна непрофитна организација, која обединува 27 туристички организации од Европската унија, со цел промовирање на европските можности за туризам, вклучувајќи го културниот, надвор од рамките на Европа.

Меѓународни организации и институции

- *Европската комисија за патување* (European Travel Commission, ETC) е создадена во 1948 г. како европски клон на тогашниот Меѓународен сојуз на официјалните туристички организации, соработува со ЕК. Еден од иницијаторите на наградите „Дестинација за одржлив културен туризам“.
- *Европската мрежа за културен туризам* (European Cultural Tourism Network, ECTN) е здружение на туристички дестинации, локални власти, непрофитни организации (НВО) и научни институти за одржлив развој и промоција на културниот туризам од Европа.

Меѓународни организации и институции

- *Европската алијанса за наследството 3.3* (European Heritage Alliance 3.3, ЕНА) е неформална платформа на 49 европски и меѓународни организации и мрежи, кои работат во сферата на културното наследство. Името на алијансата упатува на Член 3.3 от консолидираната верзија на Лисабонскиот договор на ЕС, имено, дека Советот: „ќе го почитува богатото културно и лингвистичко разновидство и ќе гарантира, дека културното наследство на Европа се зачувува и развива“.
- *Europa Nostra* исто така има за цел и партнерство за заштита на КН. Таа ги претставува своите годишни награди за „Европско наследство“ за најдобра практика во зачувување на наследството, управувањето, учењето, образованието и комуникациите во однос на наследството.

Меѓународни документи

- *Европската културна конвенција* е прифатена во 1954 г. од првите европски држави, кои се обединиле во името на целокупното богатство на континентот и има за цел да постигне општо разбирање за културната разновидност на Европа, както и неговото зачувување.
- *Стратегија за културното наследство во Европа во 21 век* на Советот на Европа од април 2017 г., која ги повикува граѓаните, политичарите и други заисегнати страни да ги здружат силите за решавање на предизвиците на векот во однос на културното наследство.

Меѓународни документи

- *Европската конвенција за зачувување на археолошкото наследство*, позната уште како Договорот од Валета (1992 г.) се занимава со зачувувањето, заштитата и научното истражување на археолошкото наследство, при што посебен акцент е ставен на конзервацијата многубројните проекти за бизнис развој.
- *Конвенцијата за заштита на архитектурното наследство на Европа* е прифатена во 1985 г. и е позната уште како Конвенцијата от Гранада. Нејзина цел е да ги охрабри политиките за зачувување и развој на европското културно наследство во областа на архитектурата.

Меѓународни документи

- *Конвенцијата за Светското наследство на УНЕСКО од 1972 г. ги поврзува за прв пат зачувувањето на природата и на културните објекти. Конвенцијата го опфаќа начинот на кој луѓето се во постојана врска со природната средина и фундаменталната потреба да се запази балансот помеѓу двете.*
- *Конвенцијата за зачувување на нематеријалното културно наследство на УНЕСКО е прифатена во 2003 г.*
- *Конвенцијата за зачувување на подводното културно наследство на УНЕСКО е прифатена во 2001 г.*
- *Конвенцијата за зачувување и популаризирање на разновидноста на културното изразување на УНЕСКО е прифатена во 2005 г.*

Меѓународни документи

- *Меѓународната повелба за културниот туризам на ICOMOS* е прифатена од 12-то Генералното Собрание на организацијата во месец октомври 1999г. во Мексико. Таа си поставува за цел да го насочува управувањето на културното наследство на начин, кој истовремено го гарантира неговото зачувување и ги задоволува потребите на посетителите, но истовремено и ги едуцира за вредноста на тоа наследство. Повелбата се залага за партнерство и соработка на глобално ниво, искажани во шест основни принципи, кои вклучуваат конзервација на културното наследство, така и неговото искористување.

Меѓународни документи

Декларациите на WTO за култура и туризам

- Декларација од Сием Реап за туризам и култура од 2015 г. – „Создавање на нов партнерски модел“.
- Декларација од Мускат за туризам и култура од 2017 г. – „Промовирање на одржлив развој“.
- Декларација од Истанбул за туризам и култура од 2018 г. – „Предности за секого“.

Меѓународни документи

Глобалните стандарди за одржливо патување и туризам на GSTC претставуваат сертификациона шема за одржлив развој во сферата на туризмот, во две варијанти – за дестинации и за бизниси (хотели, тур-оператори). Критериумите за дестинациите вклучуваат специјална поделба „Културна одржливост“, со запазување на културните вредности, артефакти, нематеријално наследство и др.

Критериумите за туристичкиот бизнис (вклучувајќи ги и тур-операторите) исто така обраќаат посебно внимание на културното наследство, вклучувајќи и интеракции со управните органи и организации за заштита на културните вредности.

Северна Македонија?

Бугарија?